

[Niels Frederiksen.]

mandsbrugskommissionerne, hvordan Forholdene er med Hensyn til Statshusmandsbrugene ud over Landet. Han har beredvilligt tilsendt mig en Statistik over Forhold, som i højeste Grad vedrører de Forhold, dette Lovforslag angaar, en Statistik, som med sin Ufuldkommenhed paa visse Punkter dog giver et klart Billede af Tilstandene paa mange Omraader Landet over. Nu er de Statshusmandsbrug, der er oprettet siden 1919—20, alle startet under Højkonjunkturen, under Forhold lig dem, hvorunder de Tusinder af Hjem er startet i den frie Omsætning, paa samme Vilkaar, under samme Betingelser. Jeg drister mig til at paastaa, at økonomisk set har Starten været lige saa haard for alle dem, der købte Ejendomme i den frie Omsætning som for de Statshusmænd, der startede med Statens Støtte til at oprette Landbrug som Driftsplads for dem og deres. Hvis man spørger, hvor mange Restancer der er hos Statshusmændene for 1927—28, saa viser det sig, at der er ca. 500 Statshusmænd, som staa i Restance med deres Renteydelse for 1927. Der er ikke indkommet Oplysninger for alle Amterne, saa det er delvis et Skøn. Men der mangler kun tre Amter, saa meget afvigende kan det ikke være. Dernæst fremgaar det af Statistikken, at i 1928 har der været 130 Tvangsauktioner paa Statshusmandsbrug Landet over, det fremgaar, at der er 60 Statshusmandsbrug, som Amtskommissionerne paa Statens Vegne har maattet lade tilsaa, og endelig fremgaar det, at i næsten alle Tilfælde, hvor Tvangsauktionen har været Opgørelsen mellem Staten og Laantageren, er Resultatet blevet, at Staten har mistet Restancerne, Besaainingsomkostninger og i de allerfleste Tilfælde lidt et Tab paa selve Laanets Hovedstol. Det viser, at Tvangsauktionens Vej for alle Parter er en dyr Maade at afgøre et økonomisk Mellemværende paa. Den Mand, der gaar ud fra sit Hjem, efter at han er erklæret fallit, er næsten ude af Stand til i Fremtiden at kunne rejse sin Økonomi paa Fode igen. En Panthaver fremkalder den dyreste Afgørelse, og det bundfælder sig til syvende og sidst i Tab for Panthaveren selv.

Det er ogsaa interessant at lægge Mærke til, at Tvangsauktionernes Tal ligger yderst forskelligt efter de to Love. Efter den gamle Lov har der været Tvangsauktion i 120 Brug, efter den nye Lov har der kun været Tvangsauktion i 10 Brug. Det er indlysende og klart for enhver, som ser denne Statistik igennem, at det for Statshusmændenes Vedkommende efter den gamle

Lov ligger saaledes, at Tvangsauktionerne næsten udelukkende falder paa de Brug, der er oprettet efter denne Lov under Højkonjunkturene, og hvor Startvilkaarene altsaa falder i Traad med dem, som Landbrugerne i den frie Omsætning var ude for.

Selv om det af mig anførte kun giver et spinkelt Billede af de økonomiske Forhold ude omkring i Landet, er jeg efter mit Kendskab til Landbrugernes økonomiske Forhold af den Overbevisning, at den mindste Ændring i de økonomiske Produktionsbetingelser, som vi kommer ud for i nedadgaaende Retning, vil skabe Vanskeligheder, som neppe kan overvindes af mange Tusinder af dem, der startede under den lave Krones vanvittige Prisforhold. Det er efter min Mening alt for optimistisk og alt for letsindigt at tro, at en økonomisk Omvæltning som den, det danske Landbrug har været ude for, kan fortone sig ved et godt Høstaar eller en midlertidig Stigning af Priserne paa Landbrugsprodukter. Selve Forholdenes Art og Karakter er langt dybere og mere vidtrækkende, og jeg kan ikke se rettere end, at man ogsaa maa tage i Betragtning, at Udskydningen af de økonomiske Sammenbrud i nogen Grad er sket derved, at vi her i Rigsdagen vedtog Loven om Driftslaaneforeninger, hvorved der blev kastet en halv Snes Millioner Kroner ud til nye Laan for Landbrugere, Laan, som i alt væsentligt er brugt til at omlægge den i Forvejen stiftede mest trykkende Gæld. Der er neppe Tvivl om, at den langt overvejende Del af de 10 Mill. Kr., der gennem Driftslaaneforeningerne er spredt ud til Landmændene, er anvendt til at klare den mest nærgaaende Vekselgæld og Varegæld fra Haanden. Derigennem er der sket en Udskydelse af Vanskelighederne, idet Vanskelighederne ved den nye Gælds Stiftelse jo først kommer den Dag, Pengene skal betaales tilbage. Saa længe man kan blive ved at laane med Statens Støtte, udskyder man det økonomiske Sammenbrud, som efter selve Forholdenes Tilstand nødvendigvis vil komme en Gang under normale Produktionsvilkaar for Landbruget.

Det er klart, at naar vi indenfor det radikale Venstre ser saaledes paa Forholdet, maa vi nu igen fremsætte vort fuldt udarbejdede Lovforslag om en Akkordordning for kriseramte Landmænd. Tager vi Husmændene, fremgaar det klart af den af mig omtalte Statistik, at Regeringen kan ikke blive ved at lade dette Spørgsmaal staa hen ved at give Henstand for Renteydelsen. Det er at opsummere Vanskelighederne for de enkelte Laantagere, til de økonomisk bryder